

روش‌شناسی "کیو"؛ تحلیلی با رویکرد کیفی از تفکر افراد بجای متغیرها

مریم عمیدیان^۱، سیف‌اله فضل‌الهی قمشی^۲

^۱ دانشجوی دکتری گروه مدیریت آموزشی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران (نویسنده مسئول)
^۲ دانشیار و دکتری تخصصی برنامه‌ریزی درسی، گروه مدیریت آموزشی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

چکیده

اعمال انسان‌ها تابع ذهنیت آن‌ها در خصوص یک موضوع است. روش‌شناسی کیو مطالعه‌ای سیستماتیک پیرامون ذهنیت و دیدگاه افراد مورد مطالعه است. این روش می‌کوشد تا دیدگاه‌های متفاوت افراد پیرامون مقوله را مورد بررسی، شناسایی و رتبه‌بندی قرار دهد. پژوهش‌گر را قادر می‌سازد تا اولاً ادراکات و عقاید فردی را شناسایی و طبقه‌بندی کند و ثانیاً به دسته‌بندی گروه‌های افراد بر اساس ادراکاتشان بپردازد و در نهایت ذهنیت افراد و الگوهای تفکری آنان را نسبت به موضوعات مختلف آشکار سازد. روش کیو را پیوند بین روش‌های کیفی و کمی می‌دانند زیرا از یک سو، انتخاب مشارکت‌کنندگان از طریق روش‌های نمونه‌گیری احتمالی صورت نمی‌گیرد؛ نمونه افراد به طور هدفمند و با اندازه‌ای کوچک انتخاب می‌شود که آن را به روش کیفی نزدیک می‌سازد و یافته‌ها از طریق تحلیل عاملی و به صورت کاملاً کمی به دست می‌آیند. همچنین به دلیل شیوه‌گردآوری داده‌ها (مرتب سازی)، عمیق‌تر می‌توان از ذهنیت مشارکت‌کنندگان آگاه شد. تفاوت اصلی روش کیو با سایر روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی این است که در روش‌شناسی کیو؛ به جای متغیرها، افراد تحلیل می‌شوند. در این مقاله با رویکرد تحلیلی و اسنادی ابتدا به معرفی و سپس مراحل انجام و نحوه گردآوری اطلاعات و نقدهای آن پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: روش کیو، روش‌شناسی، کیفی، کمی.